

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЗАГАЛЬНА ПРОФЕСІЙНА (СЕРТИФІКАТНА)
ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«Демократичний розвиток місцевого самоврядування»**

Шифр програми	ЗП/2022/09
Рік запровадження програми	2022
Програму затверджено	протокол засідання Вченої ради МДУ №14 від 31.08.2022
Програму погоджено	наказ Національного агентства України з питань державної служби № _128-22 від 05.12.2022

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Демократичний розвиток місцевого самоврядування
Шифр програми	ЗП/2022/09
Тип програми за змістом	загальна професійна (сертифікатна) програма
Відомості про акредитацію для загальної професійної (сертифікатної) програми	-
Форма навчання	дистанційна
Цільова група	державні службовці категорії «Б», «В», посадові особи місцевого самоврядування, особи на виборних посадах органів місцевого самоврядування
Передумови навчання за програмою	-
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання за програмою	-
Найменування партнера (партнерів) програми	-
Обсяг програми	2 кредити ЄКТС
Тривалість програми та організація навчання	2 тижні
Мова(и) викладання	українська
Напрямок(и) підвищення кваліфікації, який (які) охоплює програма	підвищення кваліфікації вперше призначених на посади державної служби категорії “Б”, “В” (протягом року з дня їх призначення на посаду), вперше призначених на посади місцевого самоврядування (протягом року з дня їх призначення на посаду) та осіб вперше обраних на виборну посаду органів місцевого самоврядування (протягом року після набуття повноважень)
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму	знання законодавства у сфері публічного управління та адміністрування; професійні знання щодо діяльності в органах влади та місцевого самоврядування; прийняття ефективних рішень; комунікація та взаємодія; сприйняття та впровадження змін; управління організацією роботи; командна робота та взаємодія;

	виконання на високому рівні поставлених завдань; цифрова грамотність
Укладач(і) програми	<p>Чечель Анна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету a.chechel@mdu.in.ua</p> <p>Тарасенко Денис Леонідович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету d.tarasenko@mdu.in.ua</p> <p>Зелінська Марина Ігорівна, кандидат політичних наук, доцент доцент кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету m.zelinska@mdu.in.ua</p> <p>Тарасенко Олена Юріївна, кандидат економічних наук, доцент доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Маріупольського державного університету o.tarasenko@mdu.in.ua</p> <p>Верительник Світлана Мельсиківна, доктор філософії з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету s.verytelnyk@mdu.in.ua</p>
2. Загальна мета	
Підвищення спроможності державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати завдання і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування задля формування умов демократичного розвитку на рівні місцевого самоврядування в Україні.	
3. Очікувані результати навчання	
За результатами навчання слухачі повинні демонструвати:	
знання	<p>основних положень законодавства, понять та кращих світових практик публічної політики, принципів організації та структури публічної влади в Україні, механізмів локальної демократії;</p> <p>концептуальних складових, Глобальних цілей та індикаторів сталого розвитку, визнаних в демократичних</p>

	<p>країнах; сутності стратегічного управління, методології та методів стратегічного планування; основних засад роботи політичних інститутів та процесів; змісту соціального захисту і прав людини у суспільстві; особливостей сучасних типів соціальних держав; основних засад інструментарію аналізу публічних фінансів, мікро- та макроекономічних підходів до вивчення публічних фінансів в умовах демократії; категорійно-понятійного апарату, концептуальних засад та нормативно-правового забезпечення розвитку електронного урядування</p>
<p>уміння</p>	<p>визначати проблеми функціонування публічної влади в Україні в умовах демократичних змін та знаходити шляхи їх вирішення; порівнювати локальні та регіональні індикатори сталого демократичного розвитку; використовувати інструментарій стратегічного управління; аналізувати і оцінювати передовий зарубіжний досвід, визначати інституційні особливості та технології конструювання політичних відносин; відстежувати та аналізувати тенденції соціальних і гуманітарних викликів (<i>вибірковий модуль</i>); оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини та соціальної інклюзії, використовувати механізми співпраці з фінансовими інститутами (<i>вибірковий модуль</i>); організувати систему управління впровадженням електронного урядування в Україні; використовувати лідерські якості при прийнятті управлінських рішень (<i>вибірковий модуль</i>)</p>
<p>навички</p>	<p>визначення стратегічних цілей та організаційних заходів щодо реалізації публічної політики органу виконавчої влади в умовах демократичного урядування; планування та організація взаємодії органів влади, публічних інституцій та громадськості щодо досягнення цілей сталого демократичного розвитку; використання методик стратегічного аналізу; розроблення стратегій діяльності і засобів їх реалізації; використання технологій стратегічного планування; конструювання та прогнозування політичних відносин в демократичному суспільстві; виявлення соціально значущих проблем, аналіз факторів для досягнення соціального благополуччя (<i>вибірковий модуль</i>); використання інструментарію управління публічними фінансами в умовах демократії (<i>вибірковий модуль</i>); надання адміністративних послуг в системі електронного урядування (<i>вибірковий модуль</i>); взаємодії в команді, врахування позиції своєї команди та організацій-партнерів при прийнятті управлінських рішень (<i>вибірковий модуль</i>)</p>

4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)	
<p>Навчання здійснюється у вигляді тематичних лекцій, інтерактивних лекцій з проведенням презентацій, дискусій, застосуванням методу кейс-стаді, практичних занять, семінарських занять, роботи в малих групах, індивідуальних занять, самостійної роботи на основі рекомендованих літературних та інформаційних джерел тощо.</p> <p>Наочні методи - ілюстрація, демонстрація; практичні методи: вправи, проблемно-пошукові методи, творчі роботи.</p>	
5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься таке навчання, посилання (вебадреса)	Zoom, Moodle, Інструменти Google Calendar, Google Disk, Skype, Office 365 http://moodle.mdu.in.ua/
Назва дистанційного курсу (модуля)	-
6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Критерії оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	Відвідування занять – 44% Самостійна робота - 4% Опрацювання обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів (читання) - 12%, Поточний контроль - 10% Підсумковий контроль - 30%
Форма та періодичність поточного контролю	опитування, виконання самостійної роботи, участь в інтерактивних вправах
Форма підсумкового контролю	комп'ютерне тестування в дистанційному режимі

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Етап навчання (сесія)	Назва модулів, тем	Кількість годин				
		загальна кількість годин/ кредитів ЄКТС за модулем	у тому числі:			
			аудиторні заняття	дистанційні заняття	навчальні візити	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Обов'язкові модулі програми (44 годин/1,5 ЄКТС)						
Сесія 1	Модуль 1. Публічна політика в умовах демократичного розвитку (0,35 ЄКТС)					
	Тема 1.1. Публічна політика в умовах демократичних змін	6/0,2	-	4	--	2
	Тема 1.2. Механізми локальної демократії	4/0,133	-	4	-	-
	Модуль 2. Цілі сталого розвитку в умовах демократичних змін (0,35 ЄКТС)					
	Тема 2.1. Глобальні Цілі сталого розвитку в Україні. Індекс розвитку демократії.	6/0,02	-	4	-	2
	Тема 2.2. Демократія участі як інструмент сталого розвитку громад	4/0,133	-	4	-	-
Сесія 2	Модуль 3. Стратегічне управління в органах місцевого самоврядування (0,35 ЄКТС)					
	Тема 3.1. Планування стратегії розвитку громади	6/0,2	-	4	-	2
	Тема 3.2. Впровадження стратегії розвитку громади	4/0,133	-	4	-	-

Модуль 4. Політичні інститути та процеси в демократичному суспільстві (0,35 ЄКТС)						
Тема 4.1. Форми та методи здійснення політичного процесу; специфіка політичних процесів демократичного суспільства	6/0,2	-	4	-	2	
Тема 4.2. Політичні системи, режими та інститути світу.	4/0,133	-	4	-	-	
Вибіркові модулі програми: обирається 1 з 2 модулів (16 годин/0,5 ЄКТС)						
Сесія 3	Модуль 5. Соціально-гуманітарні виклики в демократичному суспільстві (0,3 ЄКТС)					
	Тема 5.1. Соціальні і гуманітарні права людини та їх забезпечення	4/0,133	-	4	-	-
	Тема 5.2. Соціальна політика демократичних держав	4/0,133	-	4	-	-
	Модуль 6. Публічні фінанси в умовах децентралізації					
	Тема 6.1. Публічні фінанси як складова фінансової системи демократичної держави	4/0,133	-	4	-	-
	Тема 6.2. Розвиток публічних фінансів в умовах демократії	4/0,133	-	4	-	-
	Сесія 4	Модуль 7. Електронне врядування: документообіг та електронна демократія				
Тема 7.1. Електронний документообіг в органах державної влади та місцевого самоврядування		4/0,133	-	4	-	-
Тема 7.2. Електронна демократія		4/0,133	-	4	-	-

Модуль 8. Лідерство у демократичному врядуванні						
	Тема 8.1. Лідерство як інструмент демократії	4/0,133	-	4	-	-
	Тема 8.2. Адаптивне лідерство в умовах змін	4/0,133	-	4	-	-
Сесія 5	Підсумковий контроль результатів навчання	4/0,133	-	2	-	2
РАЗОМ		60 / 2 ЄКТС	-	50	-	10

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Публічна політика в умовах демократичного розвитку

Тема 1.1. Публічна політика в умовах демократичних змін

1. Сутність публічної політики та суспільно-політична діяльність
2. Політика регіонального розвитку та місцеве самоврядування
3. Представницька влада

Тема 1.2. Механізми локальної демократії

1. Рівні взаємодії влади і громадськості. Варіанти співпраці.
2. Методи локального аналізу громади: проблеми та ресурси.
3. Міжсекторна співпраця. Адвокація проектів громадської участі.

Модуль 2. Цілі сталого розвитку в умовах демократичних змін

Тема 2.1. Глобальні цілі сталого розвитку.

1. Концепція сталого розвитку: показники та індикатори
2. Індекс розвитку демократії
3. Цілі сталого розвитку до 2030

Тема 2.2. Демократія участі як інструмент сталого розвитку громад

1. Складові сталого розвитку громад в умовах демократичних змін
2. Громадянське суспільство на шляху сталого розвитку
3. Механізми залучення громадськості до процесів забезпечення сталого розвитку в громадах

Модуль 3. Стратегічне управління в органах місцевого самоврядування.

Тема 3.1. Планування стратегії розвитку громади.

1. Стратегічний аналіз громади.
2. Визначення бачення громади.
3. Вибір стратегії розвитку громади.

Тема 3.2. Впровадження стратегії розвитку громади.

1. Ухвалення стратегії розвитку громади.
2. Реалізація стратегії розвитку громади.
3. Моніторинг впровадження стратегії розвитку громади.

Модуль 4. Політичні інститути та процеси в демократичному суспільстві**Тема 4.1. Форми та методи здійснення політичного процесу; специфіка політичних процесів демократичного суспільства.**

1. Основи політики: теорія та практика.
2. Втілення політичної влади та владних відносин.
3. Суб'єкти та об'єкти політичних процесів в практичній демократії.

Тема 4.2. Політичні системи, режими та інститути світу.

1. Політичні системи та режими в сучасному світі.
2. Основні політичні інститути світу.
3. Еволюція форм владного механізму в Україні та забезпечення демократичного вибору держави.

Модуль 5. Соціально-гуманітарні виклики в демократичному суспільстві**Тема 5.1. Соціальні і гуманітарні права людини та їх забезпечення.**

1. Міжнародні стандарти соціальних і гуманітарних прав людини.
2. Соціальні і гуманітарні права в Європейській правовій системі.
3. Забезпечення соціальних і гуманітарних прав людини державою.

Тема 5.2. Соціальна політика демократичних держав.

1. Соціальна політика ЄС: корисний досвід для України.
2. Розвиток людського потенціалу та соціального капіталу.
3. Напрями співробітництва України та ЄС: у соціальній сфері.

Модуль 6. Публічні фінанси в умовах розвитку демократії**Тема 6.1. Публічні фінанси як складова фінансової системи демократичної держави**

1. Сучасні тенденції розвитку публічних фінансів
2. Економічна природа та сутність публічних фінансів
3. Поняття та принципи побудови фінансової системи

Тема 6.2. Розвиток публічних фінансів в умовах демократії

1. Фінансова децентралізація як основа розвитку місцевого самоврядування
2. Бюджетний процес на місцевому рівні
3. Податкова система в умовах децентралізації

Модуль 7. Електронне урядування: документообіг та електронна демократія**Тема 7.1. Електронний документообіг в органах державної влади та місцевого самоврядування:**

1. Концептуальні засади електронного документообігу
2. Організаційно-правове забезпечення електронного документообігу
3. Впровадження систем електронного документообігу

Тема 7.2. Електронна демократія

1. Електронне урядування як обов'язкова умова розвитку електронної демократії
2. Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування
3. Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні. Стандартизація в електронному урядуванні

Модуль 8. Лідерство в демократичному урядуванні**Тема 8.1. Лідерство як інструмент демократії**

1. Теорії лідерства. Лідерство та демократичне урядування.
2. Етичні засади лідерства в публічному управлінні
3. Імідж лідера. Гендерні особливості лідерства.

Тема 8.2. Адаптивне лідерство в умовах змін

1. Діагностика лідерського потенціалу особистості в системі державно-управлінських процесів
2. Довіра та лідерство. Комунікації та партнерство в діяльності державного службовця та посадової особи місцевого самоврядування
3. Лідерство як груповий процес: формування команд і робота в командах.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала оцінювання з підвищення кваліфікації: 100 балів. Сертифікат про підвищення кваліфікації за програмою видається за умови отримання не менше 60 балів.

Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:

- відвідування лекцій - ~ 10 балів
- виконання завдань на практичних заняттях – ~ 34 бали.
- виконання завдань онлайн-курсу (дистанційна частина модулю 7) - ~ 4 бали
- виконання самостійної роботи за результатами опрацювання обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів (читання) - ~ 12 балів,
- виконання поточних контрольних робіт - ~ 10%
- підсумковий контроль - ~ 30 балів

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОBOB'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Реформування управління та публічна політика / уклад. С. О. Телешун, Н. М. Дармограй. – К. : Вид-во НАДУ, 2009. – 48 с.
3. Береза А. Реформування публічної влади: сучасні концепції та політична практика : монографія. Київ: Логос, 2012. 360 с.
4. Гречко Т. К., Лісовський С. А., Романюк С. А., Руденко Л. Г. П 88 Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку : [навч. посіб.] / Т. К. Гречко, С. А. Лісовський, С. А. Романюк, Л. Г. Руденко. – Херсон : Грінь Д.С., 2015. – 264 с.
5. Політичні інститути та процеси публічної політики / уклад. С. О. Телешун, С. В. Ситник. – К. : НАДУ, 2009. – 40 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
7. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. К., 2017.
8. Ткачук І. Г. Державні фінанси : підручник. Івано-Франківськ : ДВНЗ Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2015. 510 с.
9. Проблеми та перспективи розвитку державного управління в умовах реформування: [колективна монографія] / Заг. ред. Чечель А.О., Хлобистов Є.В. – Бельско-Бяла (Польща): Вища школа економіки та гуманітаристики, 2017. – 493с. <https://dsum.edu.ua/storage/documents/monografts/chechel/%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%B8.pdf>
10. Public Administration for Sustainable Development: New Challenges and Perspectives: Collective Monograph / The general ed. Chechel A.O., Khlobystov Ie.V., Śleziak M. Mariupol - Bielsko-Biala (Poland): University of Economics and Humanities, 2020 - 369p. (ISBN 978-83-63649-02-9, Poland) https://dsum.edu.ua/storage/documents/monografts/Public%20Administration%20for%20Sustainable%20Development/Monograph_2020.pdf